

Aan alle raadsleden

Maatschappelijke Ontwikkeling

Raadhuislaan 2, Oss
Telefoon 14 0412
Fax [0412] 64 26 05
E-mail gemeente@oss.nl
www.oss.nl

Postbus 5
5340 BA Oss

Wilt u bij uw reactie de
datum van deze brief en
ons kenmerk vermelden?

Datum	Ons kenmerk	Behandeld door	Doorkiesnummer
22 maart 2019		R. Huisman	9541
Onderwerp			
Stand van zaken aanpak laaggeletterdheid			

Geachte raadsleden,

Het Taalnetwerk Oss, bestaande uit Bibliotheek Oss, ONS Welzijn, ROC de Leijgraaf, Stichting Lezen en Schrijven en de gemeente Oss, is in maart 2017 gestart met de uitvoering van het plan 'Iedere Ossenaar geletterd'. Met deze brief informeren wij u over de stand van zaken en het vervolg voor 2019-2022.

Wat is de aanleiding voor deze informatie?

Eind februari 2019 heeft de Bibliotheek de eindrapportage opgeleverd naar aanleiding van de subsidie aanpak laaggeletterdheid Taalnetwerk Oss. Op basis van deze eindrapportage en een eerder uitgevoerde zelfevaluatie onder leiding van Cubiss is bijgevoegde eindevaluatie opgesteld. Het Taalnetwerk Oss is enkele keren bij elkaar gekomen om de nieuwe koers te bespreken. De contouren van het nieuwe plan van aanpak zijn nu helder. Voor een volledige uiteenzetting van de conclusies en de gewenste nieuwe koers verwijzen wij naar de bijlage.

Wat is de kernboodschap?

'Iedere Ossenaar geletterd' kende de volgende doelstellingen:

- laaggeletterden bereiken, motiveren en stimuleren om te leren;
- een structurele aanpak van laaggeletterdheid bevorderen;
- laaggeletterdheid op de politieke agenda krijgen en houden;
- vergroten van basisvaardigheden.

De hoofdconclusie is dat er een goede basis is gelegd voor een structurele aanpak van laaggeletterdheid. De komende periode staat in het teken van borging, professionalisering en verzilveren.

1. Organisatiestructuur en Taalhuis: de basis voor een structurele aanpak is gelegd.

De afgelopen twee jaar hebben we intensief projectmatig samengewerkt met de partners uit het Taalnetwerk. Dit heeft geresulteerd in veel concrete activiteiten en een sterk onderling vertrouwen. Het Taalhuis is geopend en we hebben een coördinator aangesteld voor de uitvoering van de actielijnen uit het plan 'Iedere Ossenaar geletterd'. De komende periode zetten we in op versterking en uitbreiding van het netwerk op basis van deskundigheid. Dit doen we onder andere door meer partijen aan te laten sluiten bij het landelijk Taalakkoord en het lokale Taalconvenant. Wij benaderen hiervoor het bedrijfsleven, taalaanbieders, gezondheidsorganisaties en het onderwijs.

Belangrijkste voorwaarde voor een structurele, succesvolle aanpak van laaggeletterdheid is een voldoende financiële dekking voor de langere termijn.

2. Bewustwording en bespreekbaar maken: het taalnetwerk heeft hier fors op ingezet.

Stichting Lezen en Schrijven heeft namens het Taalnetwerk teams van verschillende organisaties getraind in het herkennen en doorverwijzen van de doelgroep: consultants van Werk en Inkomen, Sociale Teams ONS Welzijn, baliemedewerkers van de Bibliotheek, schuldhulpmaatjes, bewindvoerders, medewerkers van consultatiebureaus, Brabantzorg, Topfysio Oss en zorgprofessionals in de Ruwaard in samenwerking met de GGD en ROS Robuust. Daarnaast heeft het Taalhuis presentaties gehouden en workshops georganiseerd over laaggeletterdheid. Laaggeletterdheid is hierdoor een prominenter gespreksonderwerp geworden in contacten met de doelgroep. De aanpak van laaggeletterdheid staat hierdoor hoog op veel agenda's.

Ook op andere beleidsterreinen binnen de gemeente Oss krijgt de aanpak van laaggeletterdheid vorm. Armoede en Schuldhelpverlening onderzoeken hoe zij de aanpak van laaggeletterdheid in het beleidskader en het primaire proces kunnen opnemen.

3. Signalering en toeleiding: het bereik van laaggeletterden is toegenomen.

De inzet op bewustwording heeft geleid tot een toename van het aantal educatietrajecten. In 2017 heeft de afdeling Werk en Inkomen 146 mensen aangemeld voor een educatietraject gericht op verbeteren van de basisvaardigheden. In 2018 zijn 206 mensen

aangemeld. Dit is een stijging van 41%, terwijl in dezelfde periode het aantal mensen met een bijstandsuitkering is gedaald met 5%. De toename betreft voornamelijk laaggeletterden met Nederlands als tweede taal (NT2).

Laaggeletterden met Nederlands als eerste taal (NT1) blijven moeilijk bereikbaar. De NT1 doelgroep heeft niet altijd een directe link met de partners uit het netwerk. Daarnaast speelt schaamte een grote rol. Van het aantal aanmeldingen bij het Taalhuis had 18% Nederlands als eerste taal. Gezien de maatschappelijke verhoudingen laaggeletterden (67% behoort tot de NT1 doelgroep) is dit een laag percentage. Door werkgevers te betrekken in de aanpak van laaggeletterdheid en het taalaanbod beter af te stemmen op deze doelgroep vergroten we het bereik.

4. Preventie: nog met name een rol voor het onderwijs.

De aanpak van laaggeletterdheid is vast onderdeel van het onderwijsachterstandenbeleid. Dit is met name opgezet voor de NT2 doelgroep. We gaan preventie in het nieuwe plan breder trekken. Niet alleen voorkomen van laaggeletterdheid heeft aandacht. Ook het voorkomen van andere sociale problematieken als gevolg van laaggeletterdheid krijgt een plek in onze gezamenlijke aanpak.

5. Leren en ontwikkelen: het taalaanbod is voldoende, maar moet beter aansluiten.

Het huidige taalaanbod in Oss en omgeving is zowel kwantitatief als kwalitatief voldoende. De aanbodgerichte manier van presenteren sluit onvoldoende aan op de (latente) vraag van met name de NT1 doelgroep. Hiervoor gaan we bestaande taalcursussen ombouwen naar camouflagecursussen en waar nodig nieuwe camouflagecursussen opzetten. Dit zijn cursussen met een sterke, verborgen taalcomponent die aansluiten op de belevingswereld van de doelgroep. Met name cursussen gericht op digitale vaardigheden bieden kansen.

Wat is het vervolg?

De aanpak van laaggeletterdheid staat op inmiddels hoog op de politieke agenda. De urgentie om te investeren in een vaardiger Nederland wordt maatschappelijk breed gedeeld. Het kabinet geeft in de periode 2020-2024 € 125 miljoen extra uit voor de aanpak van laaggeletterdheid, bovenop het structurele budget dat hiervoor beschikbaar is. In totaal wordt ruim € 425 miljoen geïnvesteerd in de aanpak van laaggeletterdheid. Daarnaast investeert het kabinet in Digitale inclusie. Iedereen moet mee kunnen blijven doen met de toenemende digitale communicatie.

In Oss willen we aansluiten op deze landelijke ontwikkelingen. Wij nemen de ervaringen van de laatste twee jaar mee en ontwikkelen onze aanpak door naar een structurele, integrale aanpak. Een structurele financiering maakt onderdeel uit van deze aanpak. Net als het kabinet zijn wij ervan overtuigd dat investeringen op de aanpak van laaggeletterdheid en het versterken van digitale vaardigheden zich maatschappelijk terug verdienen.

De komende maand schrijven de kernpartners gezamenlijk aan het nieuwe plan van aanpak. Omdat de problematiek niet wezenlijk is veranderd, volgen we in het nieuwe plan van aanpak de huidige actielijnen. De nadruk ligt op het versterken en professionaliseren van het netwerk, vinden en mobiliseren van de NT1 doelgroep, beter betrekken van werkgevers bij de aanpak, een passende communicatiestrategie en koppelingen met andere beleidsterreinen. Hierdoor ontwikkelen we een meer integrale aanpak, gericht op maatschappelijke participatie, op meedoen.

Het nieuwe plan van aanpak legt het college aan de Raad voor.

Bijlagen

1. Rapportage februari 2019 naar aanleiding van subsidie aanpak laaggeletterdheid
2. Eindevaluatie PVA Iedere Ossenaar geletterd 2016-2018-1
3. Eindevaluatie PVA Iedere Ossenaar Geletterd
4. Samenvatting brief vervolgaanpak laaggeletterdheid 2020-2024

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van de gemeente Oss,
Namens dezen,

Samenvatting

De gemeente Oss heeft de afgelopen twee jaar samen met Bibliotheek Oss, ONS Welzijn, ROC de Leijgraaf en Stichting Lezen en Schrijven gewerkt aan de aanpak van laaggeletterdheid. Deze aanpak is beschreven in het plan 'Iedere Ossenaar Geletterd'. De samenwerking en de resultaten zijn geëvalueerd. De conclusies en aanbevelingen uit de evaluatie vormen de basis voor het nieuwe plan van aanpak 2019-2022.